

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
 Unię Europejską w ramach
 Europejskiego Funduszu
 Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Literatura niemiecka - ćwiczenia IV		9.2.0543	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Literatury i Kultury Niemieckiej			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Filologia germańska	forma	stacjonarne
		moduł	wszystkie
		specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Eliza Szymańska; dr Dariusz Pakalski; prof. dr hab. Marion Brandt; dr Ewelina Damps; dr hab. Agnieszka Haas, profesor uczelni			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		1	
Ćw. audytoryjne		15 godzin - zajęcia;	
Sposób realizacji zajęć		10 godzin - przygotowanie do zajęć i zaliczenia oraz samodzielna lektura.	
zajęcia w sali dydaktycznej		Razem: 25 godzin = 1 ECTS.	
Liczba godzin			
Ćw. audytoryjne: 15 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2025/2026 zimowy			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		- niemiecki w wymiarze 95.00%	
		- polski w wymiarze 5.00%	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
- Analiza tekstów z dyskusją		Sposób zaliczenia	
- Dyskusja		Zaliczenie na ocenę	
- Lektura poprzedzona przekazaniem przez prowadzącego zagadnień do opracowania w formie pisemnej lub ustnej, referaty		Formy zaliczenia	
- Praca w grupach		- wykonanie pracy zaliczeniowej - projekt lub prezentacja	
		- zaliczenie ustne	
		- ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru	
		Podstawowe kryteria oceny	
		Dopuszczalna nieobecność/nieprzygotowanie na dwóch ćwiczeniach.	
		Student otrzymuje zaliczenie z oceną na podstawie:	
		<ul style="list-style-type: none"> • wykonania pracy zaliczeniowej (referat lub rozmowa zaliczeniowa z Prowadzącym, pisemna praca na temat wybranego zagadnienia literaturoznawczego) (60%); • wiedzy wykazanej na zajęciach (40%). 	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			

zakładany efekt uczenia się	praca semestralna	referat z prezentacją / zaliczenie ustne	obserwacja wypowiedzi podczas analizy przeczytanych tekstów z dyskusją	obserwacja wypowiedzi podczas pracy w grupach
Wiedza				
K_W05	+		+	+
K_W16	+	+	+	+
Umiejętności				
K_U01	+			
K_U02	+	+		
K_U09	+	+		
K_U10		+	+	+
K_U13		+		
Kompetencje społeczne				
K_K01	+	+		
K_K02	+	+		

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Warunkiem uczestnictwa w zajęciach jest:

- zaliczenie z oceną ćwiczeń oraz wykładu z Literatury niemieckiej w semestrze IV. W wyjątkowych przypadkach osoba prowadząca zajęcia może odstąpić od tej zasady.
- uprzednie zaliczenie przedmiotu Wstęp do literaturoznawstwa. W wyjątkowych przypadkach osoba prowadząca zajęcia może odstąpić od tej zasady.

B. Wymagania wstępne

Umiejętność analizy i interpretacji dzieł literackich, wiedza na temat historii literatury niemieckiej z okresów poprzedzających omawianą w danym semestrze epokę literacką.

Cele kształcenia

Celem zajęć jest zapoznanie studentów z najważniejszymi wydarzeniami niemieckiej literatury współczesnej w kontekście literatury światowej i z uwzględnieniem kontekstu historycznego i kulturalnego. Studenci powinni poznać procesy rozwoju twórczości literackiej oraz ćwiczyć umiejętność interpretacji utworów. Ponadto nauczanie historii literatury powinno służyć lepszemu zrozumieniu kultury niemieckojęzycznego obszaru oraz pogłębianiu kompetencji językowej studiujących.

Treści programowe

Literatura niemiecka, austriacka i szwajcarska po 1949 roku.

Wykaz literatury

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

A.1. wykorzystywana podczas zajęć :

- Heinz Forster/Paul Rieger: Deutsche Literaturgeschichte. Band 11 Nachkriegszeit. München 1999.
- Susanne Bach: Wende-Generationen. Generationen-Wende. Literarische Lebenswelten von dem Horizont der Wiedervereinigung. Mit Autoreninterviews. Heidelberg 2017.
- Arne Born: Literatur der deutschen Einheit 1989-2000. Fremdheit zwischen West und Ost. Hannover 2019.
- Leonhard Herrmann/Silke Horstkotte: Gegenwartsliteratur. Eine Einführung. Stuttgart 2016.
- Eliza Szymańska: „Nowi Niemcy” (?) - refleksje o byciu migrantem w twórczości autorek o polskich korzeniach. [w:] Anna Majkiewicz, Monika Wolting (red.), Pisarze i pisarki polskiego pochodzenia w Niemczech i w Austrii. (Post)migracja - tożsamość - transkultura. Transfer. Reception Studies, Nr. 4/2019, Częstochowa, s. 109-12.
- Eliza Szymańska: „Eine fremde Kultur von innen erleben“ – Das Bild Berlins bei Brygida Helbig-Mischewski. [w:] Pytel-Bartnik Ewa, Kardach Magdalena Teresa (red.): Dreiðig Jahre danach – Mauerfall und deutsche Einheit in Literatur, Kultur und Politik. Harrassowitz Verlag, Wiesbaden 2021, s. 275-291.
- Eliza Szymańska: Migration als Krise – Radek Knapps Der Gipfeldieb (2015) und Der Mann, der Luft zum Frühstück aß (2017). [w:] „Germanoslavica. Zeitschrift für germano-slawische Studien“, nr 33 (2022), Heft 1, s. 86–96.
- Eliza Szymańska: „Schreiben aus der Migrationserfahrung“ – zu narrativen Strategien und Identitätsmustern in den Texten polnisch(sprachig)er (E)Migrationsliteratur in Deutschland. [w:] „Porównania“ 2 (32), 2022, S. 179–213.

A.1.1

Zestaw lektur:

- Friedrich Dürrenmatt: Der Besuch der alten Dame; Max Frisch: Andorra; Günter Grass: Die Blechtrommel, Katz und Maus, Im Krebsgang, Beim Häuten der Zwiebel; Max Frisch: Homo faber; Rolf Hochhuth: Der Stellvertreter; Peter Weiß: Die Ermittlung; Peter Handke: Kaspar; Heiner Müller: Hamlet/Maschine; Heinrich Böll: Ansichten eines Clowns; Jurek Becker: Jakob der Lügner; Uwe Timm: Die Entdeckung der Currywurst, Am Beispiel meines Bruders; Bernhard Schlink: Der Vorleser; Tanja Dücker: Himelskörper / Thomas Brussig: Am kürzeren Ende der Sonnenallee; Jana Hansel: Zonenkinder; Sven Regener: Herr Lehmann; Claudia Rusch: Meine freie deutsche Jugend; /Jenny Erpenbeck: Aller Tage Abend; Vladimir Vertlib: Zwischenstationen; Emine Sevgi Özdamar: Die Brücke vom goldenen Horn; Saša Stanišić: Wie der Soldat das Grammophon repariert; Die Herkunft (Fragmente); Emilia Smechowski: Wir Strebermigranten; Mithu Sanyal: Identitti; Irena Brezna: Die undankbare Fremde; Sasha Marianna Salzmann: Ausser sich, Im Menschen muss alles herrlich sein; Katja Pertowskaja: Vielleicht Esther; Olga Grjasnowa: Der Russe ist einer, der Birken liebt, Gott ist nicht schüchtern

Literatura pomocnicza:

- Gerhard Jens-Lüdeker/Dominik Orth (Hgg.): Nach-Wende-Nrrationen. das wiedervereinigte Deutschland im Spiegel von Litertur und Film. Göttingen 2010.
- Carsten Gansel/Markus Joch/Monika Wolting (Hgg.): Zwischen Erinnerung und Fremdheit. Entwicklungen in der deutschen und polnischen Literatur nach 1989. Göttingen 2015.
- Monika Wolting (Hgg.): Identitätskonstruktionen in der deutschen Gegenwartsliteratur. Göttingen 2017
- Corina Caduff/Ulrike Vedder (Hgg.): Gegenwart schreiben. Zur deutschspachigen Literatur 2000-2015. Padeborn 2017.

A.2 Do samodzielnego studiowania**Lektury do wyboru w semestrze 5 (należy wybrać 5 tytułów):**

- Prosa: Günter Grass: Hundejahre, Aus dem Tagebuch einer Schnecke; Unkenrufe; Beim Häuten der Zwiebel; Max Frisch: Stiller; Siegfried Lenz: Deutschstunde; Jurek Becker: Boxer, Bronsteins Kinder; Erich Loest: Nikolaikirche; Yade Kara: Selam Berlin; Wladimir Kaminer: Russendisco; Magdalena Felixa: Die Fremde; Uwe Tellkamp: Der Turm; Vladimir Vertlib: Schimons Schweigen, Das besondere Gedächtnis der Rosa Masur; Alexandra Tobor: Sitzen vier Polen im Auto; Özlem Topcu/Alice Bota/Khue Pham: Wir neuen Deutschen; Olga Grjasnowa: Der Russe ist einer, der Birken liebt; Marion Brasch: Ab jetzt ist Ruhe; Katja Petrowskaja: Vielleicht Esther; Mathias Nawrat: Die vielen Tode unseres Opas Jurek; Radek Knapp: Der Mann, der Luft zum Frühstück aß; Tanja Dücker: Mein altes West-Berlin.
- Drama: Max Frisch: Biographie ein Spiel; Freidrich Dürrenmatt: Die Physiker; Heinar Kipphardt: In der Sache J. Robert Oppenheimer; Peter Handke: Sprechstücke (zur Auswahl); Tankred Dorst: Herr Pawel, Merlin oder das wüste Land; Franz Xaver Kroetz: Hartnäckig, Heimarbeit; Thomas Bernhard: Vor dem Ruhestand (lub inna sztuka).

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
K_W05, K_W16 K_U01, K_U02, K_U09, K_U10, K_U13 K_K01, K_K02	K_W05, K_W16 Student: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia i charakteryzuje najważniejsze dzieła współczesnej literatury niemieckiej (K_W05); • rozumie historyczne przemiany we współczesnej literaturze niemieckiej i jej specyfikę (K_W16); • zna i omawia znaczenie współczesnej literatury niemieckojęzycznej w literaturze światowej oraz jej recepcję na świecie (K_W16);
	Umiejętności
	K_U01, K_U02, K_U09, K_U10, K_U13 Student: <ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje, analizuje, ocenia, selekcjonuje i użytkuje informacje na temat współczesnej literatury niemieckiej z różnych źródeł pisanych i mówionych (K_U01); • potrafi je odpowiednio udokumentować, stworzyć adekwatną bibliografię (K_U01); • zna i potrafi korzystać z metod i narzędzi badawczych (K_U02); • opracowuje wyniki w zakresie literaturoznawstwa (K_U02); • potrafi dokonać interpretacji współczesnych tekstów kultury z zastosowaniem typowych metod filologicznych (K_U09); • ma umiejętność merytorycznego uzasadniania formułowanych tez (K_U10); • potrafi krytycznie wykorzystać poglądy innych autorów, formułować wnioski na temat współczesnej literatury niemieckiej oraz komunikować je zróżnicowanym kręgom adresatów (K_U10); • ma umiejętność przygotowywania wystąpień ustnych w języku niemieckim dotyczących zagadnień współczesnej literatury niemieckiej, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł (K_U13).
	Kompetencje społeczne (postawy)
	K_K01, K_K02 Student: <ul style="list-style-type: none"> • ma świadomość swojej wiedzy i swoich umiejętności (K_K01);

	• podchodzi krytycznie do odbieranych i pozyskiwanych treści na temat współczesnej literatury niemieckiej (K_K01); • potrafi ocenić, kiedy do rozwiązania problemu dotyczącego analizy i interpretacji współczesnej literatury niemieckiej potrzebna jest wiedza eksperta, nawiązać kontakty i zwrócić się o pomoc (K_K02);

Kontakt

eliza.szymanska@ug.edu.pl